

กฎหมายลักษณะหนึ่ง

หนี้

มาตรา 194 "ด้วยอำนาจแห่งมูลหนี้ เจ้าหนี้อย่อมมีสิทธิจะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ อนึ่งการชำระหนี้ด้วยงดเว้นการอันใดอันหนึ่งก็ย่อมมีได้"

กฎหมาย มิได้ให้นิยามคำว่าหนี้ เพียงแต่แสดงให้เห็นว่าเมื่อเกิดหนี้ขึ้นแล้ว จะมี ผลดังนี้

1) มีบุคคลสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งคือ **เจ้าหนี้** เป็นผู้มีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ อีกฝ่ายเรียกว่า **ลูกหนี้** มีหน้าที่ต้องชำระหนี้ สิทธิและหน้าที่ที่เกิดขึ้นเป็นผลจากหนี้ ซึ่งมีความผูกพันกันในทางกฎหมาย เช่น หนี้ตามสัญญาซื้อขาย เป็นต้น

2) มีวัตถุประสงค์แห่งหนี้ ได้แก่การโอนกรรมสิทธิ์ส่งมอบทรัพย์สิน การกระทำหรือการงดเว้นกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ทำสัญญาซื้อขายรถยนต์ หนี้ที่ผู้ขายต้องกระทำต่อผู้ซื้อ คือ ส่งมอบรถยนต์ให้ผู้ซื้อ หรือจ้าง ก. ให้ตัดหญ้าสนามที่บ้าน แรงงานที่ ก. ตัดหญ้าเป็นวัตถุประสงค์แห่งหนี้ด้วยการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

บ่อเกิดแห่งหนี้

นิติกรรมสัญญา

ความตกลงระหว่างบุคคลสองฝ่ายขึ้นไป โดยมุ่งประสงค์ก่อให้เกิดหนี้ขึ้นตามกฎหมาย

งานนอกสั่ง

การที่บุคคลหนึ่งเข้าไปจัดกิจการของผู้อื่นโดยมิได้ว่าขานวานใช้ให้ทำ ถ้าการทำนั้นเป็นการสมประโยชน์แก่เจ้าของกิจการ ผู้เข้าทำกิจการแทนผู้อื่นนั้นย่อมมีสิทธิที่จะเรียกร้องค่าใช้จ่ายได้

ลาภมิควรได้

การที่บุคคลใดได้มาซึ่งทรัพย์สินสิ่งใด โดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้

ละเมิด

การที่บุคคลใดจงใจหรือประมาท เลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย

บทบัญญัติ
แห่งกฎหมาย

หนี้ที่เกิดจากกฎหมายบัญญัติไว้

บ่อเกิดแห่งหนึ่ง

นิติกรรมสัญญา

เกิดจากสัญญา เป็นความตกลงระหว่างบุคคลทั้ง 2 ฝ่ายขึ้นไป โดยมุ่งประสงค์จะก่อให้เกิดหนี้ขึ้นตามกฎหมาย ซึ่งเจ้าหนี้และลูกหนี้ต่างได้รับประโยชน์ตอบแทนซึ่งกันและกัน เช่น สัญญาซื้อขาย จ้างแรงงาน จ้างทำของ สัญญาเช่า

มาตรา 149 นิติกรรม หมายความว่า การใด ๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัคร มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ

งานนอกสั่ง

การที่บุคคลใดเข้าจัดการแทนผู้อื่นโดยเขามีได้ว่าขานวานใช้ให้ทำ ถ้าการที่ทำนั้นเป็นการสมประโยชน์แก่เจ้าของกิจการ ผู้เข้าทำกิจการแทนผู้อื่นนั้นย่อมมีสิทธิที่จะเรียกร้องค่าใช้จ่ายที่ตนได้เสียไปจากเจ้าของกิจการนั้นคืนได้ เช่น ซ่อมของให้ จ่ายเงินแทนให้ เป็นต้น

มาตรา 395 บุคคลใดเข้าทำกิจการแทนผู้อื่นโดยเขามีได้ว่าขานวานใช้ให้ทำก็ดีหรือโดยมิได้มีสิทธิที่จะทำการงานนั้นแทนผู้อื่น ด้วยประการใดก็ดี ท่านว่าบุคคลนั้นจะต้องจัดการงานไปในทางที่จะให้สมประโยชน์ของตัวการ ตามความประสงค์อันแท้จริงของตัวการ หรือตามที่จะพึงสันนิษฐานได้ว่าเป็นความประสงค์ของตัวการ

บ่อเกิดแห่งหนึ่ง

ลามิควรรไต้

การที่บุคคลใดได้มาซึ่งทรัพย์สินสิ่งใด โดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และทำให้บุคคลอีกคนหนึ่งเสียเปรียบ บุคคลที่ได้รับทรัพย์สินนั้นไว้ต้องคืนทรัพย์สินนั้นให้แก่เขา

มาตรา 406 บุคคลใดได้มาซึ่งทรัพย์สินสิ่งใด เพราะการที่บุคคลอีกคนหนึ่งกระทำเพื่อชำระหนี้ก็ดี หรือได้มาด้วยประการอื่นก็ดี โดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ และเป็นทางให้บุคคลอีกคนหนึ่งนั้นเสียเปรียบไซ้ ท่านว่าบุคคลนั้นจำต้องคืนทรัพย์สินให้แก่เขา อนึ่งการรับสภาพหนี้สินว่ามีอยู่หรือหาไม่นั้น ท่านก็ให้ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อชำระหนี้ด้วย

ละเมิด

การที่บุคคลใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ผู้กระทำละเมิดจะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เสียหาย

มาตรา 420 ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

บ่อเกิดแห่งหนี้

บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

หนี้ที่เกิดโดยมีกฎหมายบัญญัติไว้ เช่น มาตรา 1563 บุตรจำต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา
มาตรา 1564 บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษิตามสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์

วัตถุประสงค์

ข้อกำหนดถึงวิธีที่ลูกหนี้จะต้องปฏิบัติตามชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

การกระทำการ

ก. จ้าง ข. สร้างสระว่ายน้ำในบ้าน
ดังนั้น ข จึงต้องปฏิบัติชำระหนี้
แก่ ก. คือ การสร้างสระว่ายน้ำ

งดเว้นกระทำการ

ก. ตกลงกับ ข ทำสัญญาไม่เปิดเผย
ความลับเรื่องการผลิตสินค้า แก่ลูกค้า
หรือ งดเว้นการใช้สูตรอาหาร
ในร้านอื่นๆ

ส่งมอบทรัพย์สิน

การโอนกรรมสิทธิ์
ก. ทำสัญญาซื้อขายรถยนต์กับ ข.
ข. ต้องจ่ายเงินค่ารถยนต์กับ ก.
และ ก. ก็ต้องส่งมอบรถยนต์ให้ ข.

หลักทั่วไปในการชำระหนี้

หนี้มีกำหนดเวลาชำระ

เจ้าหนี้ไม่มีสิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ก่อนถึงกำหนด

เช่น ก.ยืมเงิน ข.500 บาทมีกำหนดชำระวันที่ 25 ธ.ค. 64

ค. ยืมเสื้อกันหนาว ของ ง. ไปต่างประเทศ 1 สัปดาห์

เมื่อ ค. กลับมาที่ประเทศไทย ค.ย่อมต้องคืนเสื้อกันหนาวทันที

“

ยืม เงิน ไม่คืน
ระวัง ฟัน รัฐบาล

- เพจ: อย่าว่าเค้า -

หนี้ไม่มีกำหนดเวลาชำระ

เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ทันที
ลูกหนี้ก็มีสิทธิชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ได้ทันทีเช่นกัน

มาตรา 203 ถ้าเวลาอันจะพึงชำระหนี้ นั้นมิได้กำหนดลงไว้ หรือจะอนุมานจากพฤติการณ์ทั้งปวงก็ไม่ได้ไซ้ร้ ท่านว่าเจ้าหนี้ ย่อมจะเรียกให้ชำระหนี้ได้โดยพลัน และฝ่ายลูกหนี้ก็ย่อมจะชำระหนี้ของตนได้โดยพลันดุจกัน

เช่น ก.ยืมเงิน ข.500 บาท แต่ไม่ได้ตกลงกันไว้ว่าจะคืนเมื่อไร

ข.ย่อมมีสิทธิเรียกให้ ก. ชำระหนี้คืนได้ทันที

หรือ ค.เช่าเสื้อกันหนาวของร้าน ง.ไปต่างประเทศ จำนวน 1 สัปดาห์

แม้ ค.จะกลับมาก่อนล่วงหน้า แต่ ง.จะเรียกให้ ค.คืนเสื้อก่อนกำหนด

ไม่ได้ แต่ ค.จะส่งเสื้อกันหนาวคืนก่อนกำหนดนั้นได้

ลูกหนี้ผิดนัด

1. หนี้ถึงกำหนดชำระตามวันเวลาแห่งปฏิทิน
2. หนี้ที่ไม่ได้กำหนดชำระตามวันเวลาแห่งปฏิทิน
3. หนี้อันเกิดจากมูลละเมิด

THAWARE

มือถือจะมีปัญหาทุกครั้ง เวลาเจ้าหนี้โทรมา

ลูกหนี้ผิดนัด

1. หนี้ถึงกำหนดชำระตามวันเวลาแห่งปฏิทิน

มาตรา 204 ถ้าหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว และภายหลังแต่นั้นเจ้าหนี้ได้ให้คำเตือนลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้ยังไม่ชำระหนี้ไซ้ร์ ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดเพราะเขาเตือนแล้ว

ดังนั้นหากครบกำหนด นั้นแล้วลูกหนี้ยังไม่ชำระหนี้ ลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดทันทีที่ครบกำหนดนั้น โดยไม่ต้องบอกกล่าวหรือเตือนเลย

เช่น ก.ยืมเงิน ข.500 บาทมีกำหนดชำระวันที่ 25 ธ.ค. 64 ถ้า ก. ไม่ชำระในวันที่ 25 ธ.ค. 64 ถือว่า ก. ผิดนัด

ลูกหนี้ผิดนัด

2. หนี้ที่ไม่ได้กำหนดชำระตามวันเวลาแห่งปฏิทิน

มาตรา 203 ถ้าเวลาอันจะพึงชำระหนี้นั้นมิได้กำหนดลงไว้ หรือจะอนุมานจากพฤติการณ์ทั้งปวงก็ไม่ได้ไซ้ร่า ท่านว่าเจ้าหนี้อย่อมจะเรียกให้ชำระหนี้ได้โดยพลัน และฝ่ายลูกหนี้ก็ย่อมจะชำระหนี้ของตนได้โดยพลันดุจกัน

ถ้าได้กำหนดเวลาไว้ แต่หากกรณีเป็นที่สงสัย ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าหนี้จะเรียกให้ชำระหนี้ก่อนถึงเวลานั้นหาได้ไม่ แต่ฝ่ายลูกหนี้จะชำระหนี้ก่อนกำหนดนั้นก็ได้อีก

เช่น ก.ยืมเงิน ข.500 บาท ข.ย้อมมีสิทธิ์เรียกให้ ก. ชำระหนี้คืนได้ทันที ทั้งนี้ ข. ต้องเตือน ก. เสียก่อน แต่ถ้า ข.ยังไม่เตือน ก. จะถือว่า ก.ผิดนัดไม่ได้ แต่หากเตือนแล้ว ก. ยังเพิกเฉย ก.จะเป็นผู้ผิดนัด เพราะ ข.ได้เตือนแล้ว

พี่	แบงค์	คืน	เงิน
หนุ	สัก	ที	คะ
คืนเงิน สักที	คืนเงิน ถอนนะ	คืนถอน บอรับรอง	จะตาย อยู่แล้ว
คืน	เงิน	มา	นะ
พี่แบงค์ คืนเงินด้วย	คืน	เงิน	มา
พี่แบงค์	คืนเงิน	หนุมมา	เดี๋ยวนี้

ลูกหนี้ผิดนัด

3.หนี้อันเกิดจากมูลละเมิด

มาตรา 206 ในกรณีหนี้อันเกิดแต่มูลละเมิด ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาที่ทำละเมิด

การกระทำผิดต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหาย โดยเจ้าหนี้ไม่มีหน้าที่ต้องเตือน เช่น ก. ขับรถชน ข. ได้รับบาดเจ็บ แม้ ข.จะมาเรียกร้อง ก.ให้ชดใช้ภายหลัง ก็ต้องถือว่า ก. อยู่ในฐานะลูกหนี้ผู้ผิดนัดมาตั้งแต่วันที่ ก.ขับรถชน ข. แล้ว

ผลของการถูกหนีผิดนัด

ตอนยิ้ม
เราโอนให้ 1 นาที
ตอนนี้ 2 ปี ก็ยังไม่ได้คืน

1. เจ้าหนี้สามารถเรียกค่าสินไหมทดแทนจากการชำระหนี้

มาตรา 215 เมื่อลูกหนีไม่ชำระหนี้ให้ต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้ไซ้ เจ้าหนี้จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่การนั้นก็ได้ **เช่น การส่งมอบของผิด ของชำรุด เสียหาย**

2. เจ้าหนี้จะบอกปิดไม่รับชำระหนี้และเรียกสินไหมทดแทนก็ได้

มาตรา 216 ถ้าโดยเหตุผิดนัด การชำระหนี้กลายเป็นอันไร้ประโยชน์แก่เจ้าหนี้เจ้าหนี้จะบอกปิดไม่รับชำระหนี้ และจะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพื่อการไม่ชำระหนี้ก็ได้ **เช่น การปฏิเสธรับของที่ส่งของล่าช้าและเรียกค่าสินไหมทดแทนจากการผิดสัญญา**

3. ลูกหนีต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่อ

มาตรา 217 ลูกหนีจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายบรรดาที่เกิดแต่ความประมาทเลินเล่อในระหว่างเวลาที่ตนผิดนัด ทั้งจะต้องรับผิดชอบในการที่การชำระหนี้กลายเป็นพันวิสัยเพราะอุบัติเหตุอันเกิดขึ้นในระหว่างเวลาที่ผิดนัดนั้นด้วย เว้นแต่ความเสียหายนั้นถึงแม้ว่าตนจะได้ชำระหนี้ทันเวลากำหนดก็จะต้องเกิดมีอยู่นั่นเอง **เช่น กำหนดส่งหมูวันที่ 1 แล้วไม่ได้ส่ง พอวันที่ 2 หมูติดโรค ก็ยังต้องรับผิดชอบในความเสียหายโดยต้องชดใช้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นยังเกิดขึ้นอยู่ดี**

4. ลูกหนีต้องชำระดอกเบี้ยกับเจ้าหนี้

มาตรา 224 หนี้เงินนั้น ท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดถึงต่อปี ถ้าเจ้าหนี้อาจจะเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่านั้นโดยอาศัยเหตุอย่างอื่นอันชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้คงส่งดอกเบี้ยต่อไปตามนั้น **อัตราร้อยละ 5 ต่อปี**

การบังคับชำระหนี้

มาตรา 213 ถ้าลูกหนี้ละเลยเสียไม่ชำระหนี้ของตน เจ้าหนี้จะร้องขอต่อศาลให้สั่งบังคับชำระหนี้ก็ได้ เว้นแต่สภาพแห่งหนี้จะไม่เปิดช่องให้ทำเช่นนั้นได้

เมื่อสภาพแห่งหนี้ไม่เปิด
ช่องให้บังคับชำระหนี้ได้

ขอร้องต่อศาลเพื่อให้บุคคลภายนอกกระทำการนั้นแทนลูกหนี้

เช่น ก.จ้าง ข.ตัดชุด โดยจ่ายเงินเรียบร้อยแล้ว แต่ ข.ไม่ยอมตัดชุด
ให้ ก.อาจขอร้องต่อศาลเพื่อให้ ก.จ้างคนอื่นตัดชุดแทน ข.
โดยที่ ข.ต้องรับผิดชอบค่าจ้าง

ถ้าวัตถุประสงค์แห่งหนี้เป็นการให้
ลูกหนี้กระทำนิติกรรม

การถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของลูกหนี้

เช่น ก.ทำสัญญาที่ดินกับ ข.แล้ว ก.ไม่ยอมไปจดทะเบียนโอน
กรรมสิทธิ์ให้ ข.ต่อพนักงาน ข.อาจฟ้องร้องให้ศาลพิพากษา
ให้กรรมที่ดินโอนกรรมสิทธิ์ ให้ ข.

ความระงับเหตุแห่งหนี้

การชำระหนี้

มาตรา 314 อันการชำระหนี้นั้น ท่านว่าบุคคลภายนอกจะเป็นผู้ชำระก็ได้ เว้นแต่สภาพแห่งหนี้จะไม่เปิดช่องให้บุคคลภายนอกชำระ หรือจะขัดกับเจตนาอันคู่กรณีได้แสดงไว้

ลูกหนี้จะต้องชำระหนี้ให้ต้องตามความประสงค์อันแท้จริงแห่งมูลหนี้จึงทำให้หนี้ระงับไป

ปลดหนี้

มาตรา 340 ถ้าเจ้าหนี้แสดงเจตนาต่อลูกหนี้ว่าจะปลดหนี้ให้ ท่านว่าหนี้นั้นก็เป็นการระงับสิ้นไป

เจ้าหนี้ยินยอมให้หนี้ระงับลง โดยมีได้เรียกร้องประโยชน์ตอบแทนจากลูกหนี้แต่อย่างใด

หักลบกลบหนี้

มาตรา 341 ถ้าบุคคลสองคนต่างมีความผูกพันซึ่งกันและกันโดยมูลหนี้อันมีวัตถุประสงค์เหมือนกัน และหนี้ทั้งสองรายนั้นถึงกำหนดจะชำระไซ้ร ท่านว่าลูกหนี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งย่อมจะหลุดพ้นจากหนี้ของตนด้วยหักลบกลบกันได้เพียงเท่าจำนวนที่ตรงกันในมูลหนี้ทั้งสองฝ่ายนั้น

บุคคลสองคนต้องมีความผูกพันซึ่งกันและกันในมูลหนี้ คือเป็นลูกหนี้และเจ้าหนี้ซึ่งกันและกัน

ความระงับเหตุแห่งหนี้

แปลงหนี้ใหม่

มาตรา 349 เมื่อคู่กรณีที่เกี่ยวข้องกันได้ทำสัญญาเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ไซ้ร้ ท่านว่าหนี้้นั้นเป็นอันระงับสิ้นไปด้วยแปลงหนี้ใหม่

มาตรา 350 แปลงหนี้ใหม่ด้วยเปลี่ยนตัวลูกหนี้้นั้น จะทำเป็นสัญญาระหว่างเจ้าหนี้กับลูกหนี้คนใหม่ก็ได้ แต่จะทำโดยขึ้นใจลูกหนี้เดิมหาได้ไม่

การระงับหนี้เดิม โดยมีหนี้ใหม่ขึ้นมาแทนด้วยการเปลี่ยนสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งหนี้ เช่น การเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้ การเปลี่ยนตัวลูกหนี้ เป็นต้น

หนี้เก็ลื่อนกัลลันกัน

มาตรา 353 ถ้าสิทธิและความรับผิดชอบในหนี้รายใดตกอยู่แก่บุคคลคนเดียวกันท่านว่าหนี้รายนั้นเป็นอันระงับสิ้นไป

สิทธิและความรับผิดชอบในหนี้รายใดตกอยู่กับบุคคลคนเดียวกัน หนี้รายนั้นยอมเป็นอันระงับสิ้นไปด้วยการเก็ลื่อนกัลลันกัน

ทวงหนี้อย่างไร ไม่ให้ ผิดกฎหมาย

ผู้ทวงหนี้ คือใคร?

- บริษัทต่างๆ เช่น ธนาคาร
- เจ้าหนี้นอกระบบ หรือ เจ้าหนี้จากการพนัน

การกระทำที่นับเป็นการทวงหนี้ 1 ครั้ง

- ส่งข้อความทางไลน์ และมีการเปิดอ่าน
- โทรศัพท์หาลูกหนี้และทวงหนี้อย่างชัดเจน

การกระทำที่ไม่นับเป็นการทวงหนี้

- ส่งข้อความทางไลน์ แต่ลูกหนี้ไม่เปิดอ่าน
- โทรศัพท์หาลูกหนี้ แต่ลูกหนี้ยังไม่รับโทรศัพท์
- ลูกหนี้รับโทรศัพท์แล้ว แต่วางสายก่อน ที่จะพูด
คุยเรื่องการทวงหนี้

จำนวนและช่วงเวลาในการทวงหนี้

- ✓ เจ้าหนี้สามารถทวงหนี้ได้ 1 ครั้ง / วัน
- ✓ ช่วงเวลาการทวงถามหนี้
จ-ศ : 08.00 - 20.00 น.
ส-อา : 08.00 - 18.00 น.

การทวงหนี้แบบนี้อาจจะโดนปรับได้

- ✓ ประจาน
- ✓ พุดจาอุหมีน
- ✓ ข่มขู่ใช้ความรุนแรง
- ✓ ทวงถามหนี้เกิน 1 ครั้ง / วัน

หมายเหตุ : บังคับใช้ 21 พฤศจิกายน 2562